

Mål och budget 2025-2027

Förord

Framtidstro, hopp och gemenskap – det är fortfarande ledorden och de grundläggande principer som vägleder oss, när vi nu går in i 2025. Bollebygds kommun, precis som samhället i stort, står inför utmaningar som kräver mod och samarbete. Vi befinner oss i en tid där inflationen varit den högsta på trettio år. Vi har ett politiskt landskap i vårt land som inte liknar det vi tidigare varit vana vid det handlar inte längre bara om ekonomi. Vilka värderingar skall vi ha för att Bollebygd skall må bra och stå trygga i den värld vi nu ser?

Livsmedel, energi, bränsle – allt detta har blivit en börda för våra hushåll. Samtidigt kastar krig och naturkatastrofer i vår omvärld mörka skuggor över oss. Men det är just i sådana tider som vi måste hålla fast vid vår tro på framtiden och vår gemensamma kraft. När hotet mot vår säkerhet är stort krävs det av oss politiska partier att vi vågar lyfta blicken och titta mera på existensiella frågor. Vi måste ha värderingar som skapar tillit och gemenskap. Det är viktigt för våra medborgare.

Kontinuitet är avgörande. Vi måste ha tålamod, pröva våra förslag, fatta beslut som håller i längden och sedan utvärdera dem. När vi blickar framåt, kliver vi över ideologiska gränser och lyfter det som förenar oss: framtidstro, hopp och gemenskap. Detta är inte bara ord, utan vår moraliska kompass.

Vi i de samverkande partierna – Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet de Gröna och Vänsterpartiet – tror på Bollebygds framtid. Vi ser möjligheterna till utveckling och tillväxt i vår kommun, men vi vet också att detta kräver gemensamma insatser och ett solidariskt ansvarstagande.

Bollebygd har förutsättningarna att vara en plats där människor kan leva goda liv. Här erbjuder vi trygga skolor, meningsfull fritid och omsorg om såväl unga som gamla. De som behöver vårt stöd ska alltid kunna räkna med att få det. Vi lämnar ingen efter. Vår uppgift är att skapa möjligheter för invånare, företag och föreningar att växa och blomstra. Trots lågkonjunktur, inflation, höga räntor och oro i världen är vi övertygade om att Bollebygd kan vara en förebild för hållbar utveckling och tillväxt

I 2025 års budget gör vi klart: Bollebygd ska fortsätta erbjuda god service till sina invånare. Vi ska bevara och utveckla våra skolor, stödja familjer, skapa trygghet och förbereda våra unga för ett gott liv. Våra äldre ska känna sig trygga och värdigt omhändertagna.

Med hänsyn till det ekonomiska läget och behovet av investeringar måste vi vara aktsamma med kommunens resurser. Verksamheterna måste ges tydliga prioriteringar, och vi ska se till att våra beslut speglar både ansvar och ambition. Vi lever i en föränderlig värld där det finns en oro för framtiden då måste vi med våra förutsättningar skapa en trygghet för Bollebygds invånare.

Hållbarhet är nyckeln. Ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet ska genomsyra vårt arbete. Vi ska vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder goda villkor och konkurrenskraftiga löner. Genom ökad tillit mellan alla nivåer i organisationen bygger vi en starkare kommun.

Vi ska också öka vår förmåga att attrahera företag och nyckelpersoner. Genom snabb och effektiv handläggning, god serviceinriktad myndighetsutövning och samarbete med utbildning och forskning kan vi stärka Bollebygd som en plats där människor och idéer kan växa.

Vi skall bidra till klimatomställningen och minska vår klimatpåverkan. Vi skall vara aktsamma om våra naturvärden och värna den biologiska mångfalden. Vi vill fortsätta bygga ut laddinfrastrukturen och minska vårt användande av fossil energi. Detta är inte bara en uppgift för framtiden, utan ett ansvar för här och nu.

Med dessa ord överlämnar vi 2025 års budget till fullmäktige för behandling och beslut. Låt oss gå framåt tillsammans, med framtidstro, hopp och gemenskap som våra ledstjärnor.

Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet de Gröna, Vänsterpartiet

Övergripande riktlinjer

Enligt kommunallagen ska kommuner:

- ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer
- besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen

I de fall kommunen avser inrätta en resultatutjämningsreserv ska riktlinjen även omfatta hanteringen av denna.

Riktlinje för god ekonomisk hushållning

Kommunallagen stadgar att varje kommun ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning ska anges för verksamheten. Utöver detta ska finansiella mål anges. I regeringens proposition 2004/05:100 ges följande tolkning av begreppet ”god ekonomisk hushållning”:

”Varje generation bör bära kostnaden för den service som generationen själv beslutat om och själv konsumerar.”

Genom att formulera tydliga mål har de förtroendevalda möjlighet att staka ut den politiska färdriktningen. För att kunna följa upp om verksamheten är effektiv eller inte krävs att det av nämnderna formuleras mål som är tydliga och mätbara. De mål som anges för verksamheten ska stå i relation till de ekonomiska resurser som ställs till förfogande.

I mål och budget beslutar kommunfullmäktige om såväl mål för verksamheten som finansiella mål som framgår under stycket ”Kommunfullmäktiges mål” nedan. De finansiella målen sätts utifrån en långsiktig investeringsplan och begränsar verksamhetens omfattning samt det tillgängliga investeringsutrymmet.

Utöver dessa mål ska kommunens verksamhet bedrivas så att hemmaplanslösningar eftersträvas utifrån ett långsiktigt socialt och ekonomiskt försvarbart perspektiv.

I samband med årsredovisningen utvärderas kommunens mål och en analys utifrån de finansiella målen genomförs. God ekonomisk hushållning råder då merparten av målen uppfylls och den finansiella analysen visar på en god finansiell ställning.

Riktlinje för resultatutjämningsreserv (RUR)

Avsättning

Sedan bokslutet för år 2023 får inte medel reserveras till RUR till följd av en förändring i kommunallagen. Dock får medlen som kvarstår i resultatutjämningsreserven få användas fram till 2033. Därför har de delarna i riktlinjen som rör avsättning till RUR tagits bort.

Användning

Medel från RUR kan användas om båda dessa kriterier är uppfyllda:

- Förändringen av årets underliggande skatteunderlag i riket understiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste 10 åren (enligt Sveriges kommuner och regioners beräkningar)
- Balanskravsresultatet är negativt

Beslut om planerad användning av medel från RUR fattas i samband med antagande av mål och budget. Vid behandlingen av årsredovisningen fastställs eventuell användning av medel.

Vision och mål

Vision Bollebygds kommun 2035

Bollebygd är en kommun under utveckling och tillväxt. Här bor 12 000 invånare.

Leva och bo i Bollebygds kommun

Här får du en by- och småstadskänsla. Det finns bostäder för alla och i hela kommunen. Närheten, oavsett om det är till stad, flygplats eller natur, är påtaglig.

Vi har vatten och luft av god kvalitet, vackra dalgångar och blandad skog. Kraften vi får från naturen ger oss livskvalitet. Detta bevarar vi för kommande generationer.

En av kommunens många fördelar är att alla känner alla. Det är enkelt att samtala med varandra – invånare, politiker och kommunens anställda. Kommunen genomsyras av öppenhet, tillgänglighet och delaktighet. Samtal och det goda mötet är förutsättningen för bra relationer och tryggheten i vår kommun.

Här lever vi tryggt och säkert. Närheten till varandra skapar tillit och samhörighet. Vi är engagerade och bryr oss om kommunens framtid.

Här finns mötesplatser, kultur och fritidsaktiviteter för alla. Kommunen stöttar och uppmuntrar civilsamhällets initiativ och dess engagerade ledare.

Här trivs vi och lever gott!

Arbeta och verka i Bollebygds kommun

Här finns goda förutsättningar för ett rikt näringsliv både på landsbygden och i tätorterna med kreativa och innovativa företagare. Kunskap, engagemang och entreprenörsanda skapar förutsättningar för en hållbar kommun där idéer utvecklas.

Våra skolor i toppklass utbildar framtidens företagare och medarbetare. Satsningar på hela utbildningskedjan lägger grunden för en kommun präglad av kunskap, innovation och kreativitet. Oavsett om du åker inom, till eller från kommunen kan du göra det på ett säkert och hållbart sätt. Utbyggda gång- och cykelvägar och en väl fungerande kollektivtrafik gör det enkelt ta sig till skola, arbete, aktiviteter och rekreation.

Bollebygd är en attraktiv kommun för besökare. Vår natur, närhet till sjöar och utbudet av aktiviteter erbjuder något för alla att uppleva och välkomnar gäster från när och fjärran.

I samverkan går vi framåt!

Värdegrund

Vi har en gemensam värdegrund som vi vill förmedla. Vi vill att kommunen ska under mandatperioden verka för ökad öppenhet, närhet till invånarna och väsentligen utökad medborgardialog. Kommunens verksamhet ska i alla delar genomsyras av grundprincipen att vi är till för de som bor och arbetar i Bollebygds kommun. Det är skattebetalarna som är vår uppdragsgivare. Samtidigt måste vi värna om våra medarbetare. Utan deras arbetsglädje och insatser kommer värdegrunden inte nås.

Mål och uppdrag

Skola

Vi står inför en utmaning som inte bara handlar om att bygga nya väggar och salar, utan om att bygga framtiden. Den nuvarande Bollebygdskolan är inte längre tillräcklig.

Trångboddheten påverkar våra lärare, vår personal, och i förlängningen våra barn. Vi vet att lärandets miljö är avgörande för hur varje elev formas, utvecklas och blomstrar. Därför fortsätter vi arbetet med den nya skolan, inte bara för att skapa moderna klassrum, utan för att skapa en plats där alla elever kan mötas av de bästa pedagogerna, välutbildade och kompetenta.

Men en skola är mer än sina fysiska utrymmen. Den styrning vi sätter i Bollebygd ska präglas av långsiktighet och kontinuitet. Vår kommun ska vara en attraktiv arbetsplats, en plats där lärare inte bara stannar, utan också växer och utvecklas. Genom att värna om våra pedagogers fortbildning bygger vi framtidens kunskap.

I Bollebygd ska våra skolor tillhöra de bästa i landet. Varje elev ska ses, varje elev ska mötas där den står, och lotsas fram till godkända betyg och behörighet till gymnasiet. Detta är inte bara en vision, det är en självklarhet. Och vi ska ge alla elever samma förutsättningar. Om du behöver skolskjuts, ska det inte hindra dig från att delta i musik, dans, teater – kulturens själ som skolan ska erbjuda. Vi vill också se till att våra skolbibliotek blir en livsnerv i våra barns utbildning.

Kommunfullmäktiges mål är tydliga: Vi ska systematiskt utveckla våra förskolor och skolor för att leverera höga och stabila resultat. Vi ska mäta våra framgångar och visa att Bollebygd tar täten – våra elever ska uppnå högre betygs-kriterier, fler ska vara behöriga till yrkesprogram, och vårt meritvärde i årskurs 9 ska stiga.

Vi gör detta tillsammans. För våra barn, för vår framtid, för ett starkare Bollebygd.

Företagande

Företagande är en av de mest avgörande frågorna för vår kommuns framtid, och vi måste ta ansvar för att skapa de förutsättningar som krävs för att företag ska vilja etablera sig, växa och stanna kvar hos oss. När företag väljer att investera i vår kommun, bidrar de inte bara till att skapa arbetstillfällen, utan också till att bredda utbudet av tjänster och möjligheter för våra invånare. Det handlar om att skapa ett samhälle där alla kan bidra och där alla får chansen att växa.

Vi måste se till att det finns fler byggklara tomter för företag, så att arbetsmarknaden kan expandera och fler människor får möjlighet till en meningsfull sysselsättning. Samtidigt måste vår dialog med företagen stärkas. Det offentliga ska vara en pålitlig partner, där både förvaltning och politiker möter företagen med respekt och förståelse. Våra politiker måste vara tillgängliga, och besked ska ges snabbt och tydligt där det är möjligt.

Myndighetsutövningen ska vara serviceinriktad. Vi kan inte vänta oss att företagen ska navigera byråkratin på egen hand – vi måste säkerställa att resurser finns för att underlätta deras väg in i kommunen, i dialog och i beslut.

Näringslivsfrågorna är centrala för kommunens utveckling och det är kommunledningen som måste bära ansvaret för att dessa frågor hanteras med den vikt de förtjänar. Politikerna måste ha kontakt med företagare, lyssna på deras behov och agera för att skapa de bästa möjliga villkoren.

Kommunfullmäktiges mål är att företag i Bollebygd ska ha utmärkta förutsättningar att både etableras och utvecklas. Detta följs upp genom konkreta indikatorer, som att SKRs insiktsmätning ska vara minst godkänd. Alla nämnder måste aktivt arbeta för att bidra till detta mål, genom konkreta åtgärder som främjar företagande och stärker vår kommun som en attraktiv plats för näringslivet.

Det är så vi bygger ett Bollebygd som blickar framåt – med ansvar, handlingskraft och en vilja att skapa en stark och levande kommun för framtiden.

Personalförsörjning – attraktiv arbetsgivare

Demografin ger utmaningar. Fler lämnar arbetsmarknaden för en välförtjänt pension jämfört med de som efter utbildningen går in i den. Att säkerställa att våra kommunala medarbetare, som bär upp vår välfärd och service, får de långsiktiga förutsättningar de förtjänar är viktigt. Vår övertygelse är enkel: trygga och stabila anställningar ska vara normen. Heltid ska vara en självklarhet, medan deltid ska vara ett val – inte ett tvång. Vi kommer fortsätta jobba för att ofrivilliga delade turer skall fasas ut.

Vi behöver skapa en arbetsmiljö som präglas av tillit och samarbete. Genom att stärka våra anställda och erbjuda kontinuerlig kompetensutveckling, ska vi bygga en arbetsplats där våra medarbetare inte bara trivs, utan kan utvecklas och känna stolthet över sitt arbete. En organisation byggd på dialog och förtroende är nyckeln till en hållbar framtid.

Men vi kan inte stanna där. Vi måste också våga tänka framåt, pröva nya vägar för att stärka Bollebygds kommun som arbetsgivare. Vi tror att vårt nya satellitkontor tillsammans med avtalen om distansarbete där så är möjligt kommer minska den tid som läggs på arbetspendling. Vi ska använda digitaliseringens möjligheter för att skapa rättssäkra och effektiva arbetsprocesser, och vi ska se över våra administrativa rutiner för att skära bort onödigt arbete. Allt för att våra medarbetare ska kunna ägna sin tid åt det som verkligen betyder något.

Vårt mål är tydligt: varje nämnd ska ta sitt ansvar för att göra Bollebygd till en ännu mer attraktiv arbetsgivare. Vi kommer att mäta våra framsteg genom en årlig medarbetarenkät – men det handlar inte bara om siffror och statistik. Det handlar om människors välmående, om deras framtidstro och om vår gemensamma vilja att bygga ett samhälle där varje individ ges möjligheten att bidra fullt ut.

Fritid

Fritiden är inte en lyx, den är en nödvändighet. Vi behöver platser där människor, oavsett ålder, kan mötas – där de kan röra sig, utöva sina intressen och låta kulturen blomma.

Vi nöjer oss inte med det som redan finns, utan kämpar också vidare med äldre initiativ. Rinnaområdet ska utvecklas till ett levande fritids- och friluftsområde, en plats där naturen

möter människans behov av rekreation och aktivitet. Föreningslivet, en vital del av vår demokrati, ska stärkas, och vårt föreningsråd ska utvecklas till ett dynamiskt forum för dialog och samarbete.

Men vi får inte heller glömma dem som står utanför föreningslivet. För varje ung människa, oavsett om intresset ligger i idrott eller något annat, måste vi skapa möjligheter att delta. Våra tätortsnära skogar och naturområden ska vara till för alla – ett inbjudande rum för stilla promenader eller äventyrliga utflykter. Fritidsgården Krafthuset ska vara en tillgänglig plats där våra ungdomar ska trivas med ett brett utbud av aktiviteter.

Det förebyggande arbetet börjar i samverkan mellan skola och fritid. Genom att skapa en nära och aktiv kontakt mellan dessa två, kan vi förebygga otrygghet och istället bygga en grund för tillit och samhörighet. Biblioteken ska vara tillgängliga för alla kommunens invånare och få den prioritet de förtjänar. Genom fastighetsförvärven i Olsfors ges unika möjligheter att utveckla skolområdet och allmänhetens synpunkter skall beaktas i medborgardialogen.

Kommunfullmäktige sätter ambitiösa mål – vi ska utveckla vårt utbud av fritids- och kulturaktiviteter, bygga upp Rinnaområdet och stärka kulturskolan i alla våra skolor. Uppdraget är klart: till år 2025 ska utbildningsnämnden genomföra en nulägesanalys av kulturskolan och lägga fram förslag för att öka deltagandet.

Hållbarhet, samhällsutveckling och miljö

Vi står idag inför en av de mest avgörande uppgifterna i vår tid – att säkerställa en hållbar utveckling för Bollebygds kommun. Hela Bollebygds kommun ska växa, inte bara centrum utan även de mindre orterna som Töllsjö, Olsfors och Hultafors. Dessa orter har rätt till en framtid som präglas av utveckling, men det kräver politisk vilja, handlingskraft och visioner som sätter hela kommunen i rörelse.

Vår gemensamma framtid bygger på en hållbar tillväxt – både för människor och miljö. Det måste vara lätt att göra rätt i Bollebygd, lätt att vara miljömedveten. Varje liten insats vi gör, var och en för sig, kan tillsammans skapa en stor förändring. Och vi ser med tillförsikt på både privata och kommunala initiativ för att satsa på sol-, vind- och vattenkraft. Detta är inte bara en ambition – det är ett ansvar vi bär för framtida generationer.

När vi talar om upphandlingar sätter vi ribban högre. Fossilfria fordon är inget vi ska önska, det är något vi ska kräva och vi fortsätter bygga ut laddinfrastrukturen. Vår tid fordrar prioriteringar, en helhetssyn och en tydlig fördelning av ansvar, där varje insats, varje beslut, är ett steg mot en hållbar framtid.

Det räcker inte att prata om framtiden – vi agerar här och nu. Vi vill att varje ny byggnad i Bollebygd ska ha solceller på taken. Det är inte bara en fråga om att möta dagens energibehov, det handlar om att sänka kostnaderna, att ta kontroll över vår egen energiförsörjning. Vi fortsätter inventera våra befintliga fastigheter, hittar de som kan bära solceller och därmed påbörjar vår egen elproduktion.

Detta är ingen liten uppgift, men tillsammans kan vi bygga en hållbar, rättvis och växande framtid för Bollebygd där miljön och människan går hand i hand."

Vi har fantastiska möjligheter framför oss, men vi måste också ha modet att ta ansvar för helheten, för varje samhälle, för varje individ.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken är inte bara en fråga om att förflytta människor från punkt A till B. Det handlar om rättvisa. Om varje människas rätt till rörlighet, till tillgång till arbete, utbildning och fritid – oavsett var man bor.

Dialogen med regionen har intensifierats. Och vi fortsätter arbetet med att skapa fler turer, finansiera dem där det behövs, och kämpar för att ingen del av vår kommun lämnas efter. Olsfors, Hultafors och Töllsjö, de orter som länge varit försummade och där kollektivtrafiken idag är eftersatt ska stå i centrum för vår strävan.

Och detta är inte en fråga om bara visioner och mål. Vi avsätter nu en miljon kronor i denna budget för att möjliggöra konkreta satsningar, ett tillköp av kollektivtrafik som ska utvärderas och följas upp noggrant.

Men det räcker inte med fler bussar. Vi måste ta ett helhetsgrepp. En mobilitetsplan, baserad på en grundlig behovsundersökning, ska tas fram. Den ska vara en plan som involverar de som faktiskt reser – invånarna, arbetsgivarna, de anställda. För det är de som vet var skon klämmer.

Finansiella mål

Planperiodens resultat kombinerat med en hög investeringsnivå medför att Bollebygds finansiella ställning försvagas. I det längre perspektivet är dock målsättningen fortsatt att stärka kommunens finansiella ställning. I denna budget finns en långsiktig finansiell plan över de nästkommande 10 åren. Utifrån planen sätts följande finansiella mål:

- Det ekonomiska resultatet ska motsvara 3 % av skatteintäkter och generella statsbidrag för en rullande fyraårsperiod.
- Över samma tid ska minst 40 % av kommunens skattefinansierade investeringar och exploateringar finansieras med egna medel.

Det sista året i utvärderingen är innevarande år. dvs i årsredovisningen för 2025 avses genomsnittliga resultatet åren 2022–2025.

Kommunfullmäktiges mål- och uppdragssammanställning

Kommunfullmäktiges mål

Skola

Förskolor och skolor i Bollebygds kommun ska systematiskt utveckla utbildning och undervisning för att nå höga och jämna resultat.

Merparten av följande nyckeltal ska visa på positiv progression jämfört med tidigare år, samt ett högre utfall jämfört med sjuhäradskommunerna och riket:

- Uppnått betygskriterierna i alla ämnen
- Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram
- Meritvärde åk 9

Företagande

Företag i Bollebygd ska ha goda möjligheter att etableras, verka och utvecklas i kommunen.

Indikatorer:

- Resultatet i SKRs insiktsmätning ska vara minst godkänt.
- Samtliga nämnder ska arbeta med aktiviteter som bidrar till att nå målet

Attraktiv arbetsgivare:

Samtliga nämnder ska arbeta med insatser för att bidra till målet om att Bollebygds attraktivitet som arbetsgivare ska förbättras. Målet följs upp genom årlig medarbetarenkät

- Utfall i HME totalindex ska vara över 80, vilket motsvarar genomsnittet i riket.

Fritid:

Utveckla kommunens utbud av fritids- och kulturaktiviteter, målet mäts genom aktiviteter inom kommunens olika verksamheter.

Indikatorer:

- Utveckla Rinnaområdet som fritids- och friluftsområde.
- Utveckla en aktiv och väl fungerande kulturskola på alla kommunala skolor.

Hållbarhet, samhällsutveckling och miljö

Bollebygds kommuns ska ha en hög ambitionsnivå och öka takten i omställningen till hållbar utveckling.

Indikatorer:

- Samtliga nämnder ska arbeta med insatser som bidrar till att kommunens energianvändning minskar.
- Andelen ekologiska livsmedel ska vara minst 52 % 2025
- Andelen närproducerade livsmedel ska vara minst 75 % 2025

Kollektivtrafik

Kommunen ska verka för en utökad kollektivtrafik i hela kommunen med störst fokus på Olsfors, Hultafors och Töllsjö.

Finansiella mål

Det ekonomiska resultatet ska motsvara 3 % av skatteintäkter och generella statsbidrag för en rullande fyraårsperiod.

Över samma tid ska minst 40 % av kommunens skattefinansierade investeringar och exploateringar finansieras med egna medel.

Kommunfullmäktiges uppdrag 2025

Utbildningsnämnden får i uppdrag att ta fram en nulägesanalys av nyttjandet av kulturskolan samt förslag på åtgärder för att öka nyttjandet.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram underlag för utbyggnad till fullstor idrottshall i Töllsjö så att investeringsbeslut kan fattas under 2025.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram underlag för ny eller utbyggd idrottshall i Olsfors så att investeringsbeslut kan fattas under 2025.

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram förslag på ett eller två miljö- och hållbarhetsmål. Målen ska förhålla sig till redan befintliga strukturer och åtagande som kommunen har inom bland annat Klimatlöften 2023 och Regional avfallsplan.

BoHäm gränsområde som pekats ut som lämpligt för energiproduktion och vindkraft. Kommunstyrelsen får i uppdrag att kontakta övriga kommuner i BoHäm i syfte att utreda om det finns möjlighet att sametablara energiproduktion med vind- och solkraft i området.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att genomföra en inventering av möjlig kommunal mark för bostadsbyggande i Olsfors och Töllsjö samt ekonomiska underlag för genomförande.

I denna budget avsätts 1 mnkr för att kunna möjliggöra tillköp av kollektivtrafik. Under förutsättning att överenskommelse om tillköp tecknas ges kommunstyrelsen i uppdrag att utvärdera satsningen under 2025 och 2026.

Kommunen står inför stora investeringar som innebär ökade driftskostnader. För att kunna möjliggöra dessa behöver samtliga verksamheter bidra till att frigöra budgetutrymme. Samtliga nämnder ges därför i uppdrag att analysera kostnadsnivån i sina verksamheter utifrån nettokostnadsavvikelsen och ta fram och genomföra åtgärder så att verksamheter med högre kostnader närmar sig genomsnittet i riket.

Följande behov är beskrivna i lokalresursplan 2025–2034 och uppdrag ges till kommunstyrelsen att:

Ta fram projektdirektiv, innehållande verksamhets-, behovs-, samt ekonomiska beskrivningar, för utveckling av skolområdet i Olsfors.

Ta fram projektdirektiv, innehållande verksamhets-, behovs-, samt ekonomiska beskrivningar, för ny förskola på fjällastorp.

Ta fram projektdirektiv, innehållande verksamhets-, behovs-, samt ekonomiska beskrivningar, för framtida äldreboende.

Ta fram projektdirektiv, innehållande verksamhets-, behovs-, samt ekonomiska beskrivningar, för ny-/ombyggnation av kommunhus etapp 1.

Ta fram projektdirektiv, innehållande verksamhets-, behovs-, samt ekonomiska beskrivningar, för ny allaktivitetshall.

Utreda förutsättningar och behov av utbyggd förskola i Olsfors.

Budgetförutsättningar 2025–2027

Befolkningsutveckling 2023–2027

Nedan presenteras den senaste befolkningsprognosen för Bollebygds kommun 2023–2027 som togs fram av Statisticon i mars 2024. Prognosen är en trendbaserad befolkningsprognos vilket innebär att bostadsbyggandet förutsätts hålla samma nivå som ett genomsnitt av de senaste tre åren. I den första kolumnen redovisas faktiska befolkningssiffror per 31 december 2023 vilket är lite fler än den befolkningssiffran som används i det kommunala utjämningsystemet som låg till grund för kommunens skatteintäkter och bidrag under 2024.

Tabell 1 Befolkningsprognos 2023–2027

Ålder	2023	2024	2025	2026	2027
1–5	570	577	551	548	535
6	106	109	132	112	122
7–15	1 192	1 171	1 141	1 141	1 116
16–18	368	368	377	387	399
6–12	897	865	871	842	833
65–79	1 541	1 518	1 490	1 484	1 470
80+	564	609	657	683	721
Summa	9 733	9 774	9 814	9 865	9 917

Befolkningstillväxten enligt den trendbaserade prognosen beräknas vara strax över 0,4 % per år under perioden 2023–2027. Ökningstakten i riket beräknas bli ca 0,2 % per år under samma period, vilket innebär att befolkningen beräknas öka mer i Bollebygd jämfört med riket

Under perioden beräknas antalet barn inom förskola och grundskola minska, medan antalet gymnasieelever öka med nästan 10 %.

Antalet äldre minskar något för åldrarna 65–79, medan den förväntas öka kraftigt (ca 30 %) för äldre 80+.

Volymförändringar

I styrmodellen kompenseras inte nämnderna direkt av volymförändringar. Däremot ska volymförändringarna ligga till grund för de preliminära ramar som presenteras i detta dokument. Jämfört med tidigare år tas modellen för äldreomsorg samt LSS-insatser bort och finns istället med som en sidoordnad redovisning där syftet är att synliggöra kostnadsökningar till följd av framförallt den åldrande befolkningen över tid. Modellen för utbildningsnämndens verksamheter finns kvar från tidigare år med förändringen att det sker en utjämnning över två år för att lättare hantera förändringar i elevantalet.

Tabell 2 Volymförändringar 2025–2027 (mnkr)

Verksamhet	2025	2026	2027
Förskola	-1,0	-0,3	-1,2
Förskoleklass	0,6	-1,0	0,5
Fritidshem	-0,6	-0,5	-0,2
Grundsärskola	0,0	1,5	1,5
Grundskola	-3,6	0,0	-1,7

Gymnasieskola	-0,9	1,5	1,5
<i>Summa per år</i>	-5,4	1,2	0,5
Utjämnning 2 år	-2,7	-2,1	0,8

För utbildningsnämndens del blir det alltså för 2025 en minskning på 2,7 mnkr samt 2,1 mnkr 2026 till följd av färre elever. Hade föregående års modell istället tillämpats hade det blivit en minskning på 5,4 mnkr 2025 samt ett tillskott på 1,2 mnkr 2026.

För socialnämndens verksamheter upphör modellen med volymförändringar. Istället görs en bedömning av budgettillskott på samma sätt som för övriga verksamheter. För långsiktig planering finns dock en sidoordnad redovisning baserad på befolkningsprognosen för 80+ samt förändring i antal LSS insatser. För treårsperioden 2025 till 2027 motsvarar dessa parametrar ett behov av budgettillskott på ca 10 mnkr. För 2025 har 2,9 mnkr fördelats till nämnden p.g.a. utökning av köpta boendeplatser inom LSS. För åren 2026-2027 behöver behoven konkretiseras inför respektive år.

Lön-/ prisuppräknings

Som grund för lön-/prisuppräknings används den av SKR framtagna prisindex för kommunal verksamhet (PKV). En generell budgetuppräknings för lönerörelsen görs så att kompensation kan ges upp till 2,9 % för 202. Det finns en stor osäkerhet kring var märket på arbetsmarknaden hamnar, och det kan därför bli aktuellt att korrigera budgetavsättningen för 2025. För åren 2026–2027 beräknas kostnaden för lönerörelsen till 2,5 % per år. Budgeten för lönerörelsen hanteras centralt och fördelas till nämnderna under innevarande år efter utfallet i löneöversynen där avsatt budget utgör högsta möjliga kompensationen till nämnderna.

För övriga kostnader görs en uppräknings med ca 2,5 % per år och framgår i tabell 3.

Tabell 3 lön-/prisuppräknings (mnkr)

	2024	2025	2026	2027
Lönerörelse	14,5	10,5	9,0	10,0
PKV övrig förbrukning	2,3%	2,4%	2,5%	2,6%
Indexuppräknings	4,1	4,5	4,7	4,9
Summa lön-/indexuppräknings	18,6	14,9	13,4	14,4

För 2025 räknas nämndernas budgetramar upp med prisuppräknings enl. tabell 4, medan den för de preliminära ramarna 2026–2027 avsätts centralt.

Tabell 4 indexering 2025 (tkr)

	2025
Kommunstyrelsen	723
Utbildningsnämnden	2 733
Socialnämnden	896
Revisionen	5
Bygg- och miljönämnden	10
Teknik- och servicenämnden	178
Summa	4 544

Detta innebär att budgeten för 2025 är satt utifrån 2024 års lönerörelse och med 2025 års prisnivåer.

Pensionskostnader

Tabell 5 nedan beskriver de pensionskostnader som prognosticeras för planperioden. Pensionskostnader avser samtliga pensionskostnader exkl. alternativlösningar.

Tabell 5 pensionskostnader 2024-2027

	2024	2025	2026	2027
Avgiftsbestämd del	23,1	22,8	23,2	24,3
Förändring av pens. avsättning	9,0	0	-1,5	-1,4
Pensionsutbetalningar	7,8	8,3	8,5	8,6
Finansiell kostnad	5,9	2,4	0,8	2,0
Löneskatt	11,1	8,1	7,5	8,1
Summa kostnader	57,0	41,7	38,6	41,5

2022 var pensionskostnaden 28,8 mnkr, vilket innebär att kostnaderna har ökat kraftigt fram till 2024 för att därefter minska något. Anledningen till kostnadsökningen beror dels på ett nytt avtal som tecknats av SKR och de fackliga parterna, dels värdesäkring av pensionsavsättningarna till följd av den höga inflationen 2022-2023. Under 2025 förutspås effekten av inflationen minska och pensionskostnaden beräknas minska med 15,2 mnkr, dock kvarstår kostnadsökningen från 2022 till följd av det nya pensionsavtalet.

Kapitalkostnader

Investeringsbudgeten som är antagen av kommunfullmäktige uppgår under åren 2025–2027 till 160,0 mnkr exkl. markinköp, se vidare under kapitlet om investeringsbudget.

I samband med att beslut om investeringsbudget godkänns även de kapitalkostnader som investeringen för med sig för de skattefinansierade investeringsprojekten. Det innebär att nämnderna kompenseras i form av utökad budgettram genom s.k. teknisk justering. För att kunna genomföra de justeringarna behöver en central pott avsättas under finansförvaltningen så att det finns budgetmedel att omfördela vid tillkommande investeringar. För avgiftsfinansierade verksamheter (avfall och VA) ska kostnadsökningen finansieras inom den taxa som fastställs, och kompenseras därför ej.

Tabell 6 förändring av kapitalkostnader (mnkr)

	2025	2026	2027
Investering	73,1	22,4	22,4
Nya lån	25	0	0
Kapitalkostnader	2,3	3,2	0,7

Investeringsverksamheten för de skattefinansierade verksamheterna under perioden 2025–2027 driver alltså ett ökat lånebehov på 25 mnkr och ökade kapitalkostnader på sammanlagt 6,2 mnkr för år 2027. För att finansiera de taxefinansierade verksamheterna behövs lån på ytterligare ca 40 mnkr varav 15 mnkr avser 2025.

Driftskonsekvens av långsiktiga investeringsbehoven

De långsiktiga investeringsbehoven som beskrivs i kapitlet nedan ligger utanför beslutad investeringsbudget och uppgår till närmare 1 mdr. Flera av de identifierade investeringsbehoven under 10-årsperioden kan komma att börja generera utgifter under planåren 2025–2027 även om de i dagsläget inte är medräknat i investeringsbudgeten. Genomförs samtliga identifierade långsiktiga investeringsbehov uppgår kapitalkostnaden till ca 60 mnkr per år om nuvarande finansiella mål uppfylls givet en ränta på 4%.

Förändringsuppdrag

Hela kommunsektorn står inför stora demografiska utmaningar, för att klara av dessa behöver alla kommuner ställa om och arbeta för att nå en effektivare verksamhet utan att genomföra kortsiktiga besparingar eller nedskärningar. Samtliga nämnder behöver därför genom verksamhetsutveckling med stöd av t.ex. digitalisering nå en effektivare verksamhet för att på så sätt frigöra resurser som kan satsas på att möta kommunens framtida välfärdsutmaningar. För 2025 sätts förändringsuppdraget för utbildningsnämnden till 0,7 mnkr vilket motsvarar ca 0,2 % av budgeten. För övriga nämnder och för åren 2026–2027 är förändringsuppdraget satt till 1,0 % och fördelas enl. tabell 7. Utbildningsnämndens förändringsuppdrag för 2025 är alltså sänkt vilket beror på de utmaningar nämnden har att anpassa verksamheten till färre elever.

Tabell 7 Förändringsuppdrag per nämnd (mnkr)

	2025	2026	2027
Kommunstyrelsen	0,8	0,8	0,8
Utbildningsnämnden	0,7	3,3	3,3
Socialnämnden	2,2	2,2	2,2
Teknik- och servicenämnden	0,2	0,2	0,2
Bygg- och miljönämnden	0,1	0,1	0,1
Summa	4,0	6,6	6,6

Intäktsprognos

I tabell 8 presenteras en intäktsprognos för 2024–2027 som baseras på SKRs skatteunderlagsprognos per den 4/10 2024. Intäktsprognosen är baserad på att invånarantalet ökar i samma takt i Bollebygds kommun som i resten av landet dvs 9 766 invånare 1 november 2024, vilket alltså är något lägre än kommunens egen befolkningsprognos.

Tabell 8 Intäktsprognos 2024–2027 (mnkr)

	2024	2025	2026	2027
Skatteintäkter	565,3	591,0	620,5	647,4
Inkomstutjämningsbidrag	80,5	84,7	89,0	92,9
Kostnadsutjämningsbidrag	-2,5	-5,3	-5,3	-5,3
Regleringsbidrag	29,8	25,6	22,1	16,6
LSS-utjämningsbidrag	-4,6	-5,6	-5,6	-5,7
Slutavräkning 2021	2,4	2,4	0,0	0,0
Fastighetsavgift	24,0	25,3	25,3	25,3
Summa skatter och bidrag	694,9	718,0	745,8	771,1

Utifrån denna skatteunderlagsprognos görs bedömningen att resultatutjämningsreserven (RUR) ej kan nyttjas i det fall ett negativt balanskravsresultat uppstår 2025.

Prioriteringar och omfördelningar

Tabell 9 Prioriterade satsningar 2025–2027 (mnkr)

Nämnd och ändamål	mnkr	Kommentar
Kommunstyrelsen	4,6	
El/fastighetsdrift	0,1	Ökade kostnader för fastighetsdrift/el
Friskvårdsbidrag	1,4	Höjning av friskvårdsbidraget till 3.000 kr
30-årsfest	0,1	Enbart 2025
Microsoft licenser	0,3	
BRÅ-samordnare/beredskap	0,4	
Utredningsbudget	0,5	Driftsbudget för tidiga utredningar vht-lokaler
HR-medarbetare	0,8	
Tillköp kollektivtrafik	1,0	
Socialnämnden	3,1	
Hyra Bollegården	0,2	Ökad underhållskostnad, 0,2 mnkr per år 2024–2027
El/fastighetsdrift	0,1	Ökade kostnader för fastighetsdrift/el
Uppräkning utöver index	0,5	
Millenium	0,2	
Externa placeringar LSS	2,9	
Placeringar BOU	0,7	
Bemanningscontroller	0,3	
Bemanningsplanerare	0,3	
Avgår dygnsvilan	-2,0	Extra tillskott under 2024 avgår
Föreningsbidrag kvinnojour	0,1	
Bygg- och miljönämnden	0,5	
Samordnare	0,4	
Digitalisering	0,1	
Utbildningsnämnden	2,4	
El/fastighetsdrift	0,7	Ökade kostnader för fastighetsdrift/el
Millenium	0,1	
Skolskjuts	1,0	
Digitala lärverktyg	0,5	
Pedagogiska måltider	0,1	
Teknik- och servicenämnden	0,6	
El/fastighetsdrift	0,1	Ökade kostnader för fastighetsdrift/el
Hyra Tingkullen	-0,9	Nettoeffekten vid flytt från Tingkullen
Utredningar drift	0,2	
Rivning	0,5	Enbart 2025
Utvecklingsledare	0,8	
Lägre kostnader politisk vht	-0,1	

Summan av de prioriterade satsningarna uppgår till 11,2 mnkr eller ca 1,6 % av verksamheternas totala kostnader.

Sammanställning av budget 2025, preliminära ramar 2026–2027

Utifrån dessa budgetförutsättningar och enligt de prioriteringar som görs i denna budget sätts nämndernas ramar enligt tabell 10 för år 2025 samt preliminära ramar för åren 2026 och 2027.

Tabell 10 Sammanställning budget 2025, preliminära ramar 2026–2027 (mnkr)

	Budget 2024	Budget 2025	Prel ram	
			2026	2027
Kommunfullmäktige	1,5	1,6	1,6	1,6
Revision*	0,9	1,0	1,0	1,0
Valnämnd	0,5	0,0	0,2	0,0
Överförmyndare	0,8	0,8	0,8	0,8
Kommunstyrelsen	77,8	80,9	80,1	79,4
Utbildningsnämnden	337,1	338,3	335,0	331,7
Socialnämnden	228,0	229,2	228,7	226,7
Teknik- och servicenämnden	23,8	24,6	23,9	23,7
Bygg- och miljönämnden	10,9	11,3	11,2	11,1
Ofördelad budget	3,6	4,0	4,0	4,0
Indexjustering		0,0	4,7	9,6
Lönerörelse**	1,4	10,9	20,9	30,9
Finansförvaltning**	5,4	-8,8	-11,9	-9,0
Volymtillskott UN/SN		0,0	-2,1	-1,3
Tillkommande kapitalkostnader**		2,7	5,9	6,6
Summa kostnader	691,7	696,5	703,9	716,8
Summa skatteintäkter och bidrag	692,6	718,0	745,8	771,1
Resultat	0,9	21,5	41,9	54,3
<i>Resultat i procent</i>	<i>0,1%</i>	<i>3,0%</i>	<i>5,6%</i>	<i>7,0%</i>

*Budgetförslag för revisionen lämnas av kommunfullmäktiges presidium

**Fördelas till nämnderna genom tekniska justeringar

Verksamheternas kostnader uppgår till 696,5 mnkr och ett budgeterat resultat på 21,5 mnkr vilket motsvarar 3,0 % av skatteintäkter och bidrag. Budgeten för verksamheternas nettokostnad höjs med 0,6 % mellan år 2024 och 2025. Skattesatsen på 21,59 % lämnas oförändrad.

Avstämning av finansiella målen

De finansiella målen är 3 % av skatteintäkter och statsbidrag samt 40 % självfinansieringsgrad.

Resultatmålet utvärderas genom rullande 4-års period. I tabell 11 görs en sammanställning av de aktuella årens resultat som visar att det budgeterade resultatet visserligen uppnår 3 % för året 2025 men mot bakgrund av de svagare resultaten år 2023-2024 blir det svårt att nå målet för 2025 och 2026.

Tabell 11 Sammanställning god ekonomisk hushållning 2024–2027

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Resultat	44,5	4,5	-3,7	21,5	41,9	54,3
Gen. bidrag och skatteint.	641,1	666,0	697,3	718,0	745,8	771,1
Resultat per år	6,9%	0,7%	-0,5%	3,0%	5,6%	7,0%
Resultat rullande 4-årsperiod	5,2%	5,0%	3,9%	2,5%	2,3%	3,9%

Resultaten för år 2023 och 2024 har för Bollebygds del, precis som för samtliga kommuner och regioner i riket, präglats av en historiskt stor pensionskostnadsökning till följd av den höga inflationen. Mellan år 2022 och 2023 ökade pensionskostnaden med ca 50 % från 35 mnkr till 52 mnkr. För 2024 prognosticeras ökningen bli ytterligare 7 mnkr, totalt för de två åren är det alltså kostnader på 41 mnkr som belastat resultaten.

Utöver pensionskostnaden har 2023 och 2024 även präglats av försämrade resultat till följd av utrangering av äldre utredningar som redovisats som tillgångar samt rättning av redovisningsfel bakåt i tiden.

I ett vidare perspektiv görs därför bedömningen utifrån dessa händelser samt kommunens samlade finansiella ställning att det råder god ekonomisk hushållning utifrån det budgeterade resultatet på 3 % 2025.

Investeringsbudget 2025–2027, samt långsiktig plan

Investeringsbudgeten är indelad i två delar, budget för reinvesteringar resp. investeringsprojekt. Utöver det finns en plan med de identifierade investeringsbehoven under kommande år men där förutsättningarna för projekten ännu inte är tillräckligt klara för att besluta om investeringsbudget.

Reinvesteringsbudget

Reinvesteringsbudgeten är avsedd att ge ett handlingsutrymme för varje nämnd att genomföra mindre investeringsprojekt som i första hand avser att ersätta en tidigare gjord investering. Som huvudregel finansieras kapitalkostnaderna för reinvesteringarna av att tidigare genomförda investeringar slutavskrivs. För 2025–2027 beslutas reinvesteringsbudget enl. tabell 12.

Tabell 12 Reinvesteringsbudget 2025–2027

Reinvesteringar	2025	2026	2027
Kommunstyrelsen	4,0	4,0	4,0
Teknik- och servicenämnden	24,5	28,5	28,5
Fastighet	10,0	10,0	10,0
Gata	4,5	4,5	4,5
Avfall / park	1,0	1,0	1,0
Vatten och avlopp	9,0	13,0	13,0
Socialnämnden	1,6	1,6	1,6
Utbildningsnämnden	1,3	1,3	1,3
Summa reinvesteringar	31,4	35,4	35,4

Totala reinvesteringsbudgeten uppgår till strax över 30 mnkr om året. För socialnämnden samt utbildningsnämnden ingår medel för digitalisering i reinvesteringsbudgeten. För teknik- och servicenämnden ingår investeringar avseende pågående dödligt våld (PDV) i nämndens totala reinvesteringsbudget.

Investeringsprojekt

Budgeten för investeringsprojekt avser större objekt där kompensation alltid ges för kapitalkostnader. Om nämnd har avgående kostnader i form av t.ex. hyra räknas dessa av mot tillskottet för kapitalkostnader så att ingen överkompensation uppstår.

Investeringsbudgeten sätts totalt per projekt och kan löpa över flera år, en prognos görs för när investeringsutgiften uppstår men som huvudregel ombudgeteras investeringsprojekten mellan åren. Genom att anta investeringsprojekten enl. tabell 13 anses att investeringsbeslut för projekten har fattats och ansvarig nämnd har i uppdrag att genomföra projekten inom beslutad projektbudget.

Tabell 13 Investeringsprojekt 2025–2027

Investeringsprojekt	2025	2026	2027
Kommunstyrelsen	28,0	0,0	0,0
Skola 7-9 - förstudie/projektering	5,0		
Gruppbofastad LSS*	23,0		
Teknik- och servicenämnden	29,3	0,0	0,0
-Varav skattefinansierad	22,2	0,0	0,0
Omklädningsrum idrottshall*	4,7		
Elljusspår Rinna	3,0		
Belysning gata	4,0		
Frystorkad mat	1,0		
Solceller	4,7		
Avfall - Avläsningsutrustning ÅVC	0,1		
VA - Digitala vattenmätare	0,5		
VA - Lås- och larmsystem	1,0		
VA - Processlösning reningsverk	5,5		
Åsastugorna	4,8		
Socialnämnden	0,5	0,0	0,0
Möblering ny gruppbofastad LSS	0,5		
Summa investeringsprojekt	57,8	0,0	0,0
-Varav skattefinansierad	50,7	0,0	0,0

*Avser tidigare fattade investeringsbeslut, där prognos är gjord för ombudgetering till 2025 enl tabell 14

Tabell 14 Pågående investeringsprojekt 2025

Pågående investeringsprojekt	-2025	Totalt	Återstår
Renovering idrottshall	10,3	15,0	4,7
Gruppbofastad LSS	14,0	37,0	23,0
Åsastugorna	0,8	5,6	4,8

Sammanställning av investeringsbudget 2025–2027

Totalt uppgår alltså investeringsbudgeten per nämnd för 2025–2027 enl. tabell 15.

Tabell 15 Sammanställning av investeringsbudget 2025–2027

Totalt investeringar	2025	2026	2027
Kommunstyrelsen	32,0	4,0	4,0
Teknik- och servicenämnden	53,8	28,5	28,5
Socialnämnden	2,1	1,6	1,6
Utbildningsnämnden	1,3	1,3	1,3
Summa investeringar	89,2	35,4	35,4
-Varav skattefinansierad	73,1	22,4	22,4

Kommunfullmäktige beslutar om en investeringsbudget per projekt. Nämnden har mandat att göra omfördelningar mellan projekt som understiger 5 mnkr. Omfördelning får dock ej göras från reinvesteringsanslag.

Långsiktig investeringsplan

Utöver ovanstående investeringsbudget har ett antal olika investeringsbehov identifieras. Dessa finns med i budgetdokument för att ge en samlad bild av kommunens totala planerade investeringstakt under en längre tidsperiod så att kommunfullmäktige kan sätta adekvata långsiktiga finansiella mål för god ekonomisk hushållning. De planerade investeringsprojekten framgår i tabellen nedan och avser under en tioårsperiod. Summan för de planerade investeringsprojekten uppgår till ca 1 mdkr.

Planerade projekt	Kostnad
Kommunhus	80
Skolområdet Olsfors	40
Ny förskola	70
Ny skola	330
Ny allaktivitetshall	60
Äldreboende	120
Gruppbostad LSS	40
VA Olsfors-Bollebygd	100
Nytt avloppsreningsverk	150
Summa	990

I takt med att förutsättningarna klagörs fattas investeringsbeslut och därmed flyttas investeringen över till budgeten för investeringsprojekt. Det kan göras i samband med nytt budgetbeslut eller vid annat särskilt tillfälle om det är mer lämpligt, t.ex. vid större och komplicerade investeringsbeslut i form av ny skola eller nytt avloppsreningsverk.

Strategiska markinköp och exploateringar

Under åren 2025–2027 beräknas inte några exploateringsprojekt genomföras. Om det blir aktuellt avsätts budget för detta genom att en exploateringsplan tas fram. Avseende strategiska markinköp avsätts 25 mnkr per år som disponeras av kommunstyrelsen.

Ekonomiska sammanställningar

Specificering av budgetförändringar per nämnd

Kommunstyrelsen		Bygg- och miljönämnden	
Ram 2024	77,8	Ram 2024	10,9
Avgår digitalisering detaljplan	-0,5	Förändringsuppdrag	-0,1
Avgår bredband	-0,5	Samordnare	0,4
Avgår solceller	-0,2	Digitalisering	0,1
Helårseffekt organisation 2024	-0,2	Ram 2025	11,3
Förändringsuppdrag	-0,8		
Indexering	0,7	Utbildningsnämnden	
El/fastighetsdrift	0,1	Ram 2024	337,1
Friskvårdsbidrag	1,4	Avgår statsbidrag 2024	-0,5
30-årsfest	0,1	Volymförändring	-2,7
Microsoft licenser	0,3	Förändringsuppdrag	-0,7
BRÅ-samordnare/beredskap	0,4	Indexering	2,7
Utredningsbudget	0,5	El/fastighetsdrift	0,7
HR-medarbetare	0,8	Millenium	0,1
Tillköp kollektivtrafik	1,0	Skolskjuts	1,0
Ram 2025	80,9	Digitala lärverktyg	0,5
		Pedagogiska måltider	0,1
		Ram 2025	338,3
Socialnämnden		Teknik- och servicenämnden	
Ram 2024	228,0	Ram 2024	23,8
Avgår statsbidrag 2024	-0,8	Helårseffekt organisation 2024	0,2
Hyra Bollegården	0,2	Förändringsuppdrag	-0,2
Förändringsuppdrag	-2,2	Indexering	0,2
Indexering	0,9	El/fastighetsdrift	0,1
El/fastighetsdrift	0,1	Hyra Tingkullen	-0,9
Uppräkning utöver index	0,5	Utredningar drift	0,2
Millenium	0,2	Rivning	0,5
Externa placeringar LSS	2,9	Utvecklingsledare	0,8
Placeringar BOU	0,7	Lägre kostnader politisk vht	-0,1
Bemanningscontroller	0,3	Ram 2025	24,6
Bemanningsplanerare	0,3		
Avgår dygnsvilan	-2,0		
Föreningsbidrag kvinnojour	0,1		
Ram 2025	229,2		

Resultatbudget	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2024	2025	2026	2027
Verksamhetens intäkter	124,0	127,7	131,6	135,5
Verksamhetens kostnader	-782,9	-785,1	-796,5	-813,6
Avskrivningar	-33,6	-34,0	-35,0	-36,0
Jämförelsestörande poster	0,0	0,0	0,0	0,0
Verksamhetens nettokostnader	-692,5	-691,4	-699,9	-714,1
Skatteintäkter	566,3	593,4	620,5	647,4
Generella statsbidrag och utjämning	131,0	124,6	125,3	123,7
Finansiella intäkter	3,0	3,0	3,0	3,0
Finansiella kostnader	-11,4	-8,1	-7,0	-5,7
Resultat efter skatteintäkter och finansnetto	-3,7	21,5	41,9	54,3
Extraordinära poster	0	0	0	0
Uttag resultatutjämningsreserv				
Årets resultat	-3,7	21,5	41,9	54,3

Balansbudget	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2024	2025	2026	2027
Tillgångar				
Anläggningstillgångar	633	688	688	688
Omsättningstillgångar	120	127	132	130
Summa tillgångar	753	814	820	818
Eget kapital, avsättningar och skulder				
Eget kapital vid årets början	413	409	431	473
Årets resultat	-4	21	42	54
Summa eget kapital	409	431	473	527
Avsättningar	91	91	89	88
Långfristiga skulder	150	190	155	100
Kortfristiga skulder	104	104	104	104
Summa skulder	253	293	258	203
Summa Eget kapital, avsättningar och skulder	753	814	820	818

Finansieringsbudget	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2024	2025	2026	2027
Löpande verksamhet				
Årets resultat	-4	21	42	54
Justering för av - och nedskrivningar	34	34	35	36
Kassaflöde från löpande verksamheten	30	55	77	90
Investeringsverksamhet				
Investering i materiella tillgångar	-57	-89	-35	-35
Försäljning av materiella tillgångar	0	0	0	0
Investering i finansiella tillgångar	0	0	0	0
Försäljning av finansiella tillgångar	0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-57	-89	-35	-35
Finansieringsverksamhet				
Förändring långfristiga skulder	15	40	-35	-55
Förändring långfristiga fordringar	0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	15	40	-35	-55
Årets kassaflöde	-12	6	6	0
Likvida medel vid årets början	41	29	35	42
Likvida medel vid årets slut	29	35	42	42